

Brassó, 1871.

Első évi folyam 9. szám.

Kedd, január 31.

Megjelenik ez a lap hetenként kétszer, kedden és pénteken.

Ára:
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői és kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi irodája, Nagypiaczon.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. — (1—10 soros hirdetés áru mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden írtatásakor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkuszert. — Hirdetéseket félév-tenek a szerkesztőségben és Rómer és Kanner nyomdájában.

Az ó-szászok

Korunk jellemvonása a félre- ismerhetlen haladási törekvés. Nemcsak a művészet, tudomány, ipar és gazdaság, hanem és főként az állam-élet terén.

Még csak néhány rövid éve s a Királyhágón inneni és túli Magyaror- szág az absolutismus igája alatt nyö- gött, míg ma már az alkotmányosság megelevenítő időszaka nyílt meg fölötte. S éppen ezért mindazoknak, kik a kor e szellemét csak valamen- nyire is fölfogni képesek, általános hivatásuk, hogy az új érát minden rendelkezésre álló alkotmányos eszközökkel megmentse azon aka- dályoktól, melyeknek szülőanyja az absolutismus vala. Ily akadályok név szerint a bureaucratia és papuralom.

Mindkettő ellen sok eredmén- nyel történt föllépés és küzdelem hazánk több pontján a haladó párt részéről, melyet most sikerrel folytat. A bureaucratia ennek folytán most már csak szórványosan jelentkezik, s a papi befolyás is a politikai kér- désekre mind szűkebb s szűkebb határok köze szoríttatik. Fájdalom azonban, hogy a Királyföldön nem ez az eset. Itt még teljes virágban él a bureaucratismus, itt még burjánzik a papuralom. Mindkettő támogatja egymást, valahol csak arról van szó, hogy a kormány intézkedéseit vagy a kormány közegei s névszerént a szá- szok ispánjának föllépését gátolják, megtámadják; valahol csak arról van szó, hogy a Királyföld korszerű szer- vezését megnehezítsék vagy az elszállt évszázadok megfakult szabadalmi mellett lándzsát törjenek.

A Királyföldön a bureaucraták és a papok képezik magvát a reactiona- rius, vagy legalább az ó-conservatív pártnak, melynek tagjai — ellentétben a kiegyezés-párti haladó ifjú-szászok- kal — magukat ó-szászoknak nevezik. Pártjuk uszályát képezik e kívül a köz- szászok nagyobb része, kiket a papság

pórázon vezet; a gymnasiumi tanítók, kik valamennyien theologusok; továbbá az idősebb iparosok és kereskedők s végül nagyon sokan olyanok, kik a papsággal sógorság-, komaságban vannak, fájdalom! ezek száma légió, úgy hogy jelenben majd mindenütt sikerül a papságnak, hogy a politikai és társadalmi kérdésekre hatást gyakoroljanak és mintegy behalózzák az egész Szászföldet briaraeusi karjaikkal.

Az ifjú-szászok taborát az előbb nem nevezettek képezik. Megjegy- zendő, hogy ezek között vannak különösen a fiatalabb polgárok, kezművesek, kereskedők sat. s mindenekelőtt az ifjabb jogászok, kik tulajdonképen az egyediúliek a nép kebelében, kik jogi és állam- tudományi képzettségok alapján, méltányolni s megérteni képesek a Királyföldnek az utóbbi idők foly- tán föltűnt politikai átalakulását. Ezeken kívül is sokkan vannak, kik tulajdonképen maguk sem képesek számot adni maguknak, ha ó- vagy ifjú-szászok-e voltaképen, kik egy tekintetben ide, más tekintetben a- moda számíthatók s végül olyanok, kik szívükszerent ugyan ifjú-szászok,

de nincs annyi bátorságuk, hogy nyíl- tan is azokul vallják magukat. Semmi sem lenne könnyebb, mint hogy e részen bizonyítékul oly neveket idézzek, melyek az erdélyi részekben eléggé ösmereteseek.

Az ó-szászok legnagyobb szám- ban Szebenben, az ifjú-szászok Segesvárt, Kőhalomban, Brassóban találhaték föl. A többi szász városban és helységekben az ó-szászok vannak többségben, de még is úgy látszik, hogy e helyeken is folyton szaporod- nak az ifjú szászok is.

A mi az irodalmat illeti: egyet- len szász (német) újság van az erdélyi részekben, mely határozott és nyíltan bevallott ó-szász párti, s mely egyszersmind kizáróla- gos felekezeti jelleget is hord, s ez a „Siebenbürgisch-Deutsches Wochenblatt”, melyet távolról sem szabad a „Siebenbürgische Blätter”- rel összevetni, ez utóbbi éppen az ifjú-szászok közlönye — s valóban derék közlönye — lévén. Amaz épp úgy duzzadoz a gyűlöletől ez utóbbi ellen, mint a gyanakodástól a magyar kormány ellen.

Az ó-szászok érületét tekintve a magyarokkal szemben, az minden-

A Brassói Lapok Alapítvány a XIX. századi, XX. század eleji dél-erdélyi román, magyar és német nyelvű sajtó imagológiai feltérképezésére vállalkozott. Azt vizsgálják jeles brassói és szebeni kutatóink, hogyan jelenítették meg újságíró eleink a magyar–román–szász együttélést.

A korábban pusztulásra, felejtésre ítélt dokumentumok ha- marosan a kutatók, olvasók számára is hozzáférhetőek lesznek a világhálón.

A projekt támogatója a Nemzeti Kulturális Alap (Administrația Fondului Cultural Național).

nek előbb nevezhető, mint barátsá- gosnak, sőt határozottan ellenséges- nek mondható.

A magyar népről, míveltségéről, tudományáról és politikai érettségéről rendkívül kicsinylőleg szólnak, noha, bár köztük élve, nagyon ke- véssé ösmerik őket. Féltik a magyar kormánytól külön-állásukat s éppen ezért fanatikus ellenszenvet táp- lálnak minden iránt, a mi magyar, azon magyarok iránt, kiknek királyai őseiket (s pedig hányan költözköd- tek ide mint proletárokt!) földdel, előjogokkal ajándékozáik meg s oly előnyös helyzetbe juttaták, hogy csak- hamar tehetős népecskévé nőhették ki magukat. S mégis e gyűlölség a magyarok iránt odáig megy, hogy a szász gymnasiumokban — melyek egytől-egyig ószász tenyészdek — a magyar történelem a szó szoros ér- telmében csak mint nagyon is mellék tantárgy adatik elé. E körülmény, va- lamint akárhány ilyféle, elég bizony- ság arra, hogy mily ártalmas, és kivált a szász földön, hogy az iskola nincs az egyháztól elkülönítve, s hogy a tanítók

mind theologusok, kik aztán eo ipso mind ó-szászok.

Nehéz, sőt majdnem lehetlen megjelölni, hogy az imént nevezett „Wochenblatt”-ban, mily okszerű célokra tör az ó-szászok politikája. Majdnem úgy tűnik föl, mintha azok- nak, kik ott irányadók, legnagyobb diadaluk az lenne, ha a mostani magyar kormány megbuknék, holott azon bánásmód által, melyben a szá- szokat részelteté, valódi humanitási emléket emelt magának és a magyar- nak s a legkisebb valószínűség sem szól a mellett, hogy a szászoknak bármily kormány alatt is jobban me- hetne dolguk, mint a jelenben. Esz- ményük, hogy államot képezzenek az államban, vagyis hogy megint német uralom alá jussanak: épp oly kevésbé valósulhat meg, mint a mily rossz tanúságot tesznek ők maguk arról, hogy mennyire képesek a bevégzett tényekkel számot vetni.

Egy ifjú-szász
(Nemere, első évfolyam
9. szám, Brassó,
1871. január 31.)

Vegyes

(A hazai magyar és román nyelv) nagyobb mérvbeni terjesztése végett alólírtak 1872. február 9-kén egy tár- saskörben elhatározták egy oly egylet alakítását, melynek tagjai „becsület- szóra” magukat arra kötelezik, hogy magyar és román hazafiak, ha együtt bárhol is találkoznak és értekeznek: ezt más nyelven, mint magyar vagy román nyelven, nem tehetik. Minden tagja az egyletnek, ki ezen fogadalmát áthágja, illetőleg ki más mint magyar vagy román nyelven beszél, minden idegen szóért 20 krt tartozik fizetni az egylet pénztárába.

Az egylet következő tagokból alakult meg :

1. Almásán Dávid, brassói román gymnas. prof.,
2. Popia János, brassói román gymnas. prof.,
3. Dobván János, brassói román tanító,
4. Teörök Károly, hosszúfalusi

Brassó, 1872.

Másod évi folyam 13. szám.

Csütörtök, február 15.

Megjelenik ez a lap hetenként kétszer csütörtökön és vasárnap.

Ára:
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő szállása:
Sztinbá-ntéza 404. szám.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. — (1—10 soros hirdetés áru mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden írtatásakor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkuszert. — Hirdetéseket félév-tenek a szerkesztőségben.

királyi aljárásbíró,

5. Verza Alexe, hosszúfalusi ro- mán tanító,
6. Verza Jeromos, hosszúfalusi román pap,
7. Roskuletz Voiku, hosszúfalusi birtokos.

Az egyletnek elnöke: Almásán Dávid. Pénztárnoka: Teörök Károly. Jegyzője: Verza Alexe.

A begyűlt bírsági pénzek (bünte- tések) összege minden évben magyar és román könyvek vásárlására fog fordíttatni, melyek egy Hosszúfalu- ban alapítandó magyar és román olvasó egylet számára fognak adatni. Az egyletbe belépést illetőleg bejelen-

tés történhetik akár az elnöknel, akár pedig a pénztárnoknál vagy jegyzőnél. (Kegyelet oltára.) Dimitrievics Miklós bács-bodrogmegyei tanfelü- gyelő fölhívta a közönséget, hogy Eötvös nevére alapítványt tegyenek, melyből aztán szegény tanköteles gyermekek segélyeztetnének. Ez ala- pítványok létrehozása céljából Sza- badka város közönsége 2000, Zenta város képviselősege 560, Veprovác köz- ség képviselősege 100, Csávoly köz- ség 37 ft. 50 kr. Feketehegy köz- sége pedig 718 ftot adományoztak. Ennek folytán a közoktatási mi- nisztérium a nevezett községeknek köszönetét nyilvánítja.

Bizony szebb és méltóbb emléket nem emelnek sem egyesek, sem testületek a boldogultnak, mintha nevére oly alapítványokat tesznek, melyeknek céja a szellemi haladást a szegényebb sorsúakra nézve is lehetővé tenni. Egy ily alapítvány sokkal többet mond mint egy óriási szobor.

(Nemere, második évfolyam,
13. szám, Brassó,
1872. február 15.)

A szövegeket közléteszi:
Molnár Stefánia

